

**UCHWAŁA NR XIX/129/25
RADY GMINY NIEBORÓW**

z dnia 24 listopada 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Nieborów na lata 2026-2029**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r., poz.1153) oraz art.4¹ ust.2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r., poz.2151, zm.: z 2024 r. poz.93 oraz z 2025 r. poz.118) oraz art.10 ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r., poz.1939) Rada Gminy Nieborów uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Nieborów na lata 2026-2029, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nieborów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Osóbka

Załącznik do uchwały nr XIX/129/25

Rady Gminy Nieborów

z dnia 24 listopada 2025 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANI DLA GMINY NIEBORÓW NA LATA 2026-2029

Rozdział 1. Wprowadzenie

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Polsce jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z. 2023 r., poz. 2151 ze zm.) i ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.).

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi samorząd gminny zobowiązany jest do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożycia tych napojów, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, oddziaływania na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielania pomocy ich rodzinom.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i art. 10 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii samorząd gminny ma za zadanie prowadzić działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a także przeciwdziałania narkomanii. Zadania te samorząd gminny realizuje w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Program uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Gminny program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych, o których mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w tym programie. Gminny Program sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata. Zadaniem gminy jest również ustalenie w drodze uchwały, maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy oraz powoływanie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, których zadaniem jest zapobieganie problemom alkoholowym i wspieranie osób uzależnionych oraz ich rodzin poprzez motywowanie do leczenia, skierowanie do specjalistów i organizowanie pomocy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 – 2029, zwany dalej Programem, jest zapisem działań, które będą realizowane w ramach zadań własnych gminy, w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, uzależnień behawioralnych i innych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Tworzony jest na podstawie diagnozy i obserwacji prowadzonych w latach poprzednich oraz w oparciu o realizację Narodowego Programu Zdrowia. Przy tworzeniu programu zostały uwzględnione wskazówki wynikające z rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

Zadania i sposoby ich realizacji określone w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 - 2029 dostosowane są do potrzeb lokalnych, przyjętej strategii i celów działania. Ich wykonanie ukierunkowane jest diagnozą problemów społecznych występujących na terenie gminy Nieborów.

Rozdział 2. Diagnoza problemów alkoholowych i problemów narkomanii na terenie Gminy Nieborów

W dniu 6 stycznia 2024 r. pomiędzy Gminą Nieborów a Ogólnopolską Grupą Badań Społecznych Sp. o.o. została podpisana umowa w zakresie wykonania:

- 1) Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nieborów na lata 2024 - 2030;
- 2) Diagnozy Problemów Społecznych na terenie Gminy Nieborów;
- 3) Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030.

Celem Strategii, o której mowa w pkt 1 była analiza danych instytucjonalnych, prezentujących obecny stan problemów i potrzeb, analiza problemów społecznych, wytyczenie głównych kierunków działań profilaktycznych, analiza SWOT oraz harmonogram realizacji zaplanowanych działań, wskazanie konkretnych działań oraz podmiotów odpowiedzialnych za te działania w zakresie przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.

Celem Diagnozy jest ustalenie skali zagrożeń i problemów społecznych takich jak: alkohol, nikotynizm, narkotyki, dopalacze, przemoc szkolna, przemoc rówieśnicza, przemoc domowa, uzależnienia behawioralne, analiza problemów społecznych wśród mieszkańców, młodzieży szkolnej, pracowników instytucji.

Celem Programu, była analiza poziomu problematyki przemocy na podstawie danych zastanych i aktualnej diagnozy, kierunek niezbędnych działań oraz podmiotów odpowiedzialnych za te działania.

Rekomendacje wynikające z diagnozy:

- w kwestii spożywania alkoholu lub substancji psychoaktywnych wśród nieletnich, należałoby prowadzić monitoring tego problemu oraz organizować spotkania edukacyjne z uczniami, jak i rodzicami na temat zagrożeń wynikających z tego typu uzależnień. W związku z tym zalecana jest dalsza realizacja kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, papierosów, narkotyków oraz dopalaczy, a także uzależnień behawioralnych,
- w szkołach należy realizować programy profilaktyczne rekomendowane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom,
- w opinii młodzieży podejmowane działania profilaktyczne są dla nich ciekawe i chętnie w nich uczestniczą, dlatego warto organizować warsztaty profilaktyczne z udziałem specjalistów oraz pogadanki z wychowawcami w szkole. W związku z tym ważne jest także edukowanie pedagogów, wychowawców oraz nauczycieli, aby wyposażać ich w umiejętności potrzebne do prowadzenia świadomej profilaktyki szeroko pojętych uzależnień.

Profilaktyka uzależnień chemicznych powinna być prowadzona na kilku poziomach, aby spełniała swoją rolę:

Profilaktyka uniwersalna- są to działania profilaktyczne skierowane do całych grup, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychoaktywnych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacniania czynników wspierających prawidłowy rozwój.

Zalecenia:

- wdrażanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości dzieci i młodzieży, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych,
- wspieranie prospołecznych działań młodzieży przez mentorów, programów liderek i działań rówieśniczych z obszaru profilaktyki i promocji zdrowia,
- utrzymanie dobrych relacji z innymi niż rodzice kompetentnymi i troskliwymi osobami dorosłymi (dziadkami, nauczycielami, mentorami) jest jednym z ważnych czynników chroniących i wspierających prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży,
- wykorzystanie zainteresowań młodzieży i ich aktywności fizycznej do budowania alternatywnych, w stosunku do picia alkoholu i zażywania narkotyków, sposobów spędzania wolnego czasu i realizacji własnych zainteresowań- rekomenduje się aby działania te miały formę warsztatów i spotkań z ekspertami, ponieważ jest to najbardziej lubiana i skuteczna forma profilaktyki dla tej grupy,

- organizację kursów radzenia sobie ze stresem, usprawniania komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie z negatywnymi emocjami,
- wzmacnianie asertywnych zachowań, pewności siebie i samoakceptacji poprzez zajęcia z terapeutami zajęciowymi,
- zorganizowanie kampanii informacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej w celu uświadomienia jak alkohol oraz narkotyki wpływają na organizm człowieka oraz funkcjonowanie społeczności, poprzez kampanie w social mediach-rekomenduje się warsztaty dla dzieci i młodzieży na temat przemocy, agresji i konfliktów między uczniami, a także zmotywowanie ich do nauki szkolnej,
- rekomenduje się edukację rodziny pod względem problemów uzależnień i zasięgania pomocy w wypadku występowania przemocy. Edukacja może mieć formę kampanii społecznej oraz warsztatów i spotkań z ekspertami (w formie stacjonarnej lub online).Prowadzenie lokalnych kampanii i innych działań edukacyjnych, mających na celu podniesienie wiedzy społeczeństwa na temat szkodliwości i skutków przyjmowanych substancji uzależniających.

Profilaktyka selektywna- ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego.

Rekomenduje się:

- zapewnienie łatwego dostępu do źródeł informacji, przeznaczonych dla osób szukających wsparcia, dotkniętych problemem uzależnień i/lub przemocy. Specjalistycznym wsparciem powinni zostać objęci mieszkańcy oraz rodziny borykające się z problemem alkoholowym. Tym rodzinom powinny zostać zaproponowane warsztaty lub spotkania, podczas których mogliby uzyskać wsparcie i wzmacniać swój autorytet wychowawczy pod okiem psychologów,
- przeprowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych formach pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym w gminie,
- opracowanie lokalnej kampanii na rzecz zwiększenia świadomości oraz odpowiedzialności sprzedawców alkoholu i uwrażliwienia ich na szkodliwość sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim.

Profilaktyka wskazująca - ukierunkowana na jednostki (grupy) wysokiego ryzyka, demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniających kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazująca na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych.

Rekomenduje się:

- zwiększenie dostępności do placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu, wspieranie działań rehabilitacyjnych i grup wsparcia - stworzenie możliwości resocjalizacji osób uzależnionych. Zalecane jest, aby poza uczestnictwem w psychoterapii osoby uzależnione korzystały również z oferty ruchów samopomocowych,
- zwiększenie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu lub zwiększanie dostępu do istniejących form wsparcia,
- wspieranie działalności środowisk abstynenckich, zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocydomowej, w szczególności z problemem alkoholowym,
- wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, narkomanią,
- wyrównywanie szans może zostać przeprowadzone w różnorodny sposób, m.in. opracowanie programów profilaktycznych przeciwdziałających problemom społecznym w rodzinach, wspieranie i rozwój poradnictwa rodzinnego lub wspieranie rodzin i form zastępczych w opiece nad dzieckiem. Działanie to znajduje uzasadnienie w fakcie, iż to rodzina jest podstawową komórką społeczną i to od jej kondycji zależy rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży.

Rozdział 3.

Adresaci Programu

Adresatami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są wszyscy mieszkańcy Gminy Nieborów, ze szczególnym uwzględnieniem grup najbardziej narażonych na skutki uzależnień. Program kierowany jest przede wszystkim do dzieci i młodzieży, aby chronić ich przed wczesną inicjacją alkoholową i narkotykową oraz kształtować prozdrowotne postawy. Istotnym adresatem działań są również osoby uzależnione i ich rodziny, w tym osoby współuzależnione oraz dzieci wychowujące się w środowiskach dotkniętych problemem uzależnień. Wsparciem objęci zostaną także rodzice i opiekunowie, nauczyciele oraz przedstawiciele instytucji i organizacji pracujących na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych. Program ma charakter powszechny i obejmuje całą społeczność lokalną, promując zdrowy i bezpieczny styl życia.

Rozdział 4.

Główny cel i cele szczegółowe Programu

Głównym celem Programu jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, środków psychoaktywnych i wynikających z uzależnień behawioralnych, podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie szkodliwości spożywania alkoholu, używania substancji psychoaktywnych i zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych, a także prowadzenie działań profilaktycznych.

Cele szczegółowe:

- zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki, uniwersalnej, selektywnej i wskazującej,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz inne uzależnienia, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową,
- zwiększenie dostępu do pomocy terapeutycznej, psychologicznej i prawnej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i współuzależnionych oraz członków ich rodzin,
- zwiększenie świadomości na temat szkód związanych z nadużywaniem alkoholu, używaniem substancji psychoaktywnych,
- promowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież oraz dorosłych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych,
- wzmocnianie kompetencji członków Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników pomocy społecznej, oświaty, policji, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przepisów prawa, podejmowania interwencji w sytuacjach problemowych poprzez organizowanie szkoleń, wymianę doświadczeń, monitorowanie i diagnozowanie sytuacji związanej z rozmiarem uzależnień w gminie,

Rozdział 5.

Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Większość zadań realizowanych na poziomie gminy, zgodnie ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałaniu narkomanii w obszarze profilaktyki szczególnie uniwersalnej i edukacji społecznej, jest wspólnych lub zbieżnych, a ich adresatami są te same lub pokrewne grupy osób. Nowoczesne podejście do profilaktyki, leczenia i rehabilitacji musi zakładać kontekst wszystkich uzależnień ze względu na upowszechniające się wzory łączenia substancji i przenoszenia uzależnień.

Główne zadania Programu w szczególności będą obejmować:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji osób uzależnionych od alkoholu oraz dotkniętych innymi uzależnieniami, w tym behawioralnymi poprzez:

- przyjmowanie i rozpatrywanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiadomień wobec osób uzależnionych (od alkoholu lub innych środków psychoaktywnych),
- kierowanie na badania do biegłych sądowych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia, opłaty za wydanie opinii, opłaty sądowe od wniosków o zastosowanie przymusu leczenia odwykowego,
- motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem,
- udzielenie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym od alkoholu lub narkotyków lub innych środków psychoaktywnych przez specjalistę uzależnień (psychoterapia indywidualna, poradnictwo),
- rozwijanie i wspieranie działalności punktu informacyjno – konsultacyjnego,
- współpraca z Poradniami Leczenia Uzależnień,
- upowszechnianie informacji na temat placówek i programów dla osób uzależnionych, dotyczących możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy,
- udostępnianie materiałów informacyjnych na tematy związane z uzależnieniami od środków psychoaktywnych,
- podnoszenie wiedzy z zakresu profilaktyki uzależnień.

W Polsce problem uzależnień dotyczy zarówno alkoholu, narkotyków, jak i coraz częściej uzależnień behawioralnych, takich jak hazard czy nadmierne korzystanie z Internetu. Szacuje się, że kilkaset tysięcy osób jest uzależnionych od alkoholu, a kilka milionów pije w sposób ryzykowny i szkodliwy. Wzrasta również liczba osób zmagających się z uzależnieniami od substancji psychoaktywnych i dopalaczy. Dostęp do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej, zwłaszcza w mniejszych gminach, bywa utrudniony z powodu ograniczonej liczby specjalistów oraz barier finansowych i transportowych. Dlatego niezbędne jest podejmowanie działań zwiększających lokalną dostępność wsparcia, zarówno w zakresie terapii, jak i rehabilitacji osób dotkniętych uzależnieniami.

2. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomania, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez:

- podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czynności interwencyjno-motywujących wobec osób uzależnionych od alkoholu (i innych uzależnień) do poddania się leczeniu odwykowemu, terapii lub oddziaływaniom korekcyjno – edukacyjnym,
- prowadzenie punktu konsultacyjnego oferującego pomoc psychologiczną skierowaną do członków rodzin, w których występuje problem uzależnień,
- współpraca merytoryczna z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, policją, sądami, kuratorami w celu podnoszenia skuteczności podejmowanych działań oraz udzielenia wsparcia rodzinom,
- współpraca z poradniami odwykowymi oraz placówkami lecznictwa uzależnień,
- finansowanie kolonii letnich, obozów sportowych z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym i rodzin, zagrożonych pojawieniem się problemu alkoholowego lub innych uzależnień,
- finansowanie szkoleń, warsztatów i programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, rodziców i opiekunów oraz nauczycieli szkół podstawowych z terenu gminy Nieborów,
- finansowanie szkoleń, kursów, warsztatów w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym lub narkomanii organizowanych dla nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nieborowie.

Problemy związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków bardzo często dotyczą nie tylko osoby uzależnione, ale również całe ich rodziny. W takich środowiskach występuje podwyższone ryzyko zaniedbań wychowawczych, konfliktów, współuzależnienia oraz przemocy domowej. Badania wskazują, że w Polsce

tysiące dzieci wychowuje się w rodzinach z problemem alkoholowym, co znacząco wpływa na ich rozwój emocjonalny i społeczny. Ofiary przemocy w rodzinie często nie zgłaszają problemu z powodu wstydu, zależności finansowej lub braku wiedzy o możliwościach uzyskania wsparcia. Dlatego szczególnie istotne jest zapewnienie rodzinom kompleksowej pomocy psychospołecznej, terapeutycznej i prawnej, a także skuteczna ochrona osób narażonych na przemoc poprzez działania interdyscyplinarne i rozwój lokalnych form wsparcia.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży poprzez:

- prowadzenie na terenie szkół Gminy Nieborów programów profilaktycznych oraz kampanii dla dzieci i młodzieży, (upowszechnianie, wdrażanie i finansowanie programów profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej, w szczególności programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, w tym również zakup materiałów edukacyjnych do realizacji programów podnoszących wiedzę oraz świadomość z zakresu problemów alkoholowych, narkomanii i środków zmieniających świadomość),
- wdrażanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości dzieci i młodzieży, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych,
- organizowanie konkursów gminnych mających na celu rozpowszechnienie bezpiecznego stylu życia,
- propagowanie zdrowego stylu życia w trzeźwości i wolnego od używek poprzez przekazywanie pozytywnych wzorców zachowań, w tym umiejętności spędzania wolnego czasu i radzenia sobie z problemami życia codziennego,
- prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych wspartych różnymi przedsięwzięciami sportowo-rekreacyjnymi, muzycznymi i integracyjnymi,
- wspieranie realizacji pozalekcyjnych zajęć sportowych jako elementu oddziaływań profilaktycznych,
- upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy domowej i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym i narkomanii,
- prowadzenie punktów informacyjnych (tablice informacyjne na terenie gminy Nieborów),
- podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18-go roku życia.

Młodzież w Polsce coraz częściej styka się z alkoholem i narkotykami w coraz młodszy wieku. Badania ogólnopolskie wskazują, że pierwsze doświadczenia z alkoholem pojawiają się często już w wieku 12–13 lat, a znaczna część uczniów szkół ponadpodstawowych deklaruje kontakt z marihuaną lub innymi substancjami psychoaktywnymi. Niski poziom świadomości zagrożeń oraz presja rówieśnicza sprawiają, że młodzi ludzie są szczególnie podatni na zachowania ryzykowne. Dlatego istotnym zadaniem gminy jest systematyczna działalność edukacyjna i informacyjna, prowadzona w szkołach i środowisku lokalnym, która kształtuje postawy prozdrowotne i promuje zdrowy styl życia jako alternatywę wobec używek.

4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, problemów narkomanii i uzależnień behawioralnych poprzez:

- współpraca z placówkami oświatowymi, kulturalnymi i sportowymi, Policją w celu prowadzenia działań prewencyjnych, zmierzających do minimalizowania skutków uzależnień w Gminie Nieborów,
- wspieranie działań stowarzyszeń, organizacji pozarządowych i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- wspieranie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób uzależnionych i ich rodzin,
- wspieranie zdobywania odpowiednich kwalifikacji i doskonalenia dla osób pracujących z uzależnionymi od środków psychotropowych i narkotyków,
- Finansowanie pobytu dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych na obozach organizowanych przez Fundacje, Stowarzyszenia, i instytucje, których celem statutowym jest pomoc osobom zagrożonym zjawiskiem alkoholizmu,

- współdziałanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, prowadzącymi działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, w zakresie realizacji programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, rodzin, w tym z grup podwyższonego ryzyka oraz organizowania imprez promujących zdrowy styl życia wolny od uzależnień i przemocy;
- współpraca z Poradniami Leczenia Uzależnień,
- podnoszenie kompetencji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członków zespołów interdyscyplinarnych realizujących zadania z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej poprzez finansowanie/dofinansowanie udziału w szkoleniach, konferencjach, naradach.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom alkoholowym, narkomanii i uzależnieniom behawioralnym wymaga współdziałania różnych podmiotów w społeczności lokalnej. Gmina sama nie jest w stanie zapewnić pełnego wsparcia wszystkim potrzebującym, dlatego ogromną rolę odgrywają organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, kluby abstynenckie oraz osoby zaangażowane społecznie. Dzięki ich działalności możliwe jest prowadzenie terapii indywidualnej i grupowej, organizowanie zajęć edukacyjnych i profilaktycznych, a także wspieranie rodzin dotkniętych problemami uzależnień. Wspomaganie tych inicjatyw przez gminę pozwala nie tylko zwiększyć dostępność wsparcia, ale także wzmocnić lokalną sieć pomocy, stworzyć spójny system wsparcia i skuteczniej reagować na różnorodne potrzeby mieszkańców.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w artykule 13¹ i artykule 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego poprzez:

- kontrolę podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania przepisów wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- kształtowanie właściwych postaw reagowania w sytuacji sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, nieletnim bądź pod zastaw lub na kredyt, poprzez m. in. organizację szkoleń dla sprzedawców i przedsiębiorców sprzedających napoje alkoholowe na terenie gminy Nieborów,
- opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 6 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, gminy w ramach zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu podejmują interwencję w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występują przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego. Oznacza to, że w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim lub nietrzeźwym, sprzedaży pod zastaw i na kredyt, gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli występować z aktem oskarżenia bezpośrednio do sądu z pominięciem prokuratora.

6. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ich ze środowiskiem lokalnym z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

- udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom uzależnionym i ich rodzinom w trudnej sytuacji życiowej,
- prowadzenie pracy socjalnej ukierunkowanej na motywowanie do leczenia i poprawę funkcjonowania społecznego,
- stosowanie kontraktu socjalnego jako narzędzia wspierającego osoby uzależnione i ich rodziny w przezwyciężaniu trudności życiowych.

Osoby uzależnione oraz ich rodziny często doświadczają problemów związanych z ubóstwem, bezrobociem i wykluczeniem społecznym. Sytuacja ta prowadzi do marginalizacji, utrudnia powrót do normalnego życia i zwiększa ryzyko utrwalania się problemów uzależnienia. Praca socjalna oraz kontrakt socjalny stanowią narzędzia pozwalające na udzielanie kompleksowej pomocy, motywowanie do zmian i wspieranie reintegracji społecznej oraz zawodowej.

Rozdział 6.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Członkowie **Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)** otrzymują wynagrodzenie przede wszystkim za:

- **udział w posiedzeniach Komisji** – przygotowanie się do obrad i uczestnictwo w spotkaniach, podczas których m.in. rozpatrują wnioski o leczenie odwykowe, analizują sprawy dotyczące sprzedaży alkoholu, opiniują wnioski o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- **pracę w zespołach komisji** – np. w grupach roboczych zajmujących się poszczególnymi sprawami mieszkańców, w tym przeprowadzanie rozmów motywujących do podjęcia leczenia,
- **podejmowanie czynności związanych z kontrolą punktów sprzedaży alkoholu** – sprawdzanie, czy sprzedawcy przestrzegają przepisów prawa (np. zakazu sprzedaży nieletnim, zgodności z uchwałami gminy),
- **działania interwencyjne i mediacyjne** – spotkania z osobami uzależnionymi i ich rodzinami, kierowanie na badania biegłych w celu stwierdzenia uzależnienia, występowanie do sądu z wnioskami o obowiązkowe leczenie odwykowe,
- **realizację zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** – np. inicjowanie działań profilaktycznych, współpraca z OPS, Policją, szkołami i organizacjami pozarządowymi.

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje miesięczne wynagrodzenie w następujących wysokościach brutto:

- dla przewodniczącego komisji i sekretarza za przygotowanie i prowadzenie posiedzenia komisji oraz dokumentacji związanej z pracą komisji przysługuje – 12 % minimalnego wynagrodzenia,
- dla członków komisji przysługuje – 10% minimalnego wynagrodzenia.

2. Przez minimalne wynagrodzenie, o jakim mowa wyżej, rozumie się wynagrodzenie określone na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U z 2024 r., poz. 1773).

3. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nieborowie za udział w szkoleniach lub innych pracach poza terenem gminy przysługuje dieta i zwrot kosztów przejazdu na ogólnych zasadach.

4. Wypłaty wynagrodzenia dokonuje się na podstawie listy obecności z odbytego posiedzenia komisji podpisanej przez przewodniczącego lub sekretarza komisji.

Rozdział 7.

Źródła i zasady finansowania

Środki finansowe na realizację programu stanowią dochody własne Gminy pochodzące z wpływów z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym również w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Wydatki programu ujmowane są w budżecie Gminy Nieborów.

Środki o których mowa a art. 9³ ust.3 pkt.1 ustawy, przeznacza się na realizację działań mających na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Rozdział 8.

Realizatorzy Programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Nieborów na lata 2026-2029 realizowany będzie przez Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nieborowie przy współpracy z placówkami oświatowymi, placówkami służby zdrowia, policją, poradniami leczenia uzależnień, sądami.

Rozdział 9.

Monitoring i ewaluacja programu

1. Monitoring Programu prowadzony będzie na podstawie:

- 1) wymiany informacji między instytucjami, organizacjami i wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi politykę związaną z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i innymi uzależnieniami na terenie gminy;
- 2) gromadzenia i analizy danych na temat problemu alkoholowego i uzależnień od narkotyków i innych środków psychoaktywnych, w tym uzależnień behawioralnych;
- 3) prowadzenie działań mających na celu ocenę rodzaju i stopnia zagrożenia uzależnieniem od alkoholu oraz innych, a także monitorujących skuteczność programów profilaktycznych i terapeutycznych.

2. Wskaźniki monitoringu:

- 1) liczba osób objętych poradnictwem oraz pomocą psychologiczną z zakresu alkoholu, narkomanii (lub innych środków, w tym behawioralnych) oraz przemocy;
- 2) liczba dzieci, młodzieży i dorosłych objętych działaniami profilaktycznymi, edukacyjnymi i informacyjnymi;
- 3) liczba zrealizowanych programów profilaktycznych;
- 4) liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia odwykowego.

Monitorowanie realizacji programu prowadzone będzie poprzez:

- sprawozdania wewnętrzne do Referatu Finansowego Urzędu Gminy w Nieborowie,
- sprawozdania zewnętrzne dla Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

Informacja o realizacji Programu przedstawiona zostanie Radzie Gminy Nieborów w terminie do dnia 30 czerwca następnego roku, po roku, którego dotyczy raport.

Uzasadnienie

Zgodnie z art.4¹ ust.2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r., poz.2151, z późn.zm.) rada gminy uchwała gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Gminny program sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Mając powyższe na uwadze zasadne jest podjęcie uchwały.